ما می گوییم :

اول

تقسیم حمل به اولی و شایع، در محدوده **حمل های مرکب** (۳ جزئی) است

و حمل های بسیط (دو جزئی) را در بر نمی گیرد

دوم

تفاوت بین ماهیت و مفهوم

آنچه در ذهن است (مفهوم) با آنچه در خارج است (وجود) اتحاد ماهوی برقرار است. و لذا مفاهیم همان ماهیات موجودات خارجیه هستند

ولی :

– هر مفهومی، ماهیت نیست مثل مفاهیم اعتباری یا مفاهیم معقول ثانوی

– ماهیاتی هم داریم که مفهوم نیستند چراکه هنوز تصور نشده اند

ما می گوییم :

سوم

حمل اولی، اتحاد در مفاهیم است و نه در ماهیات

لذا قضیه «کلی چیزی است که صدق بر کثیرین می کند» حمل اولی است در حالیکه این کلّی ماهیت ندارد

ما می گوییم :

چهارم

حالات سه گانه «عقد الوضع» و «عقد الحمل»

عقد الوضع	عقد الحمل	نوع حمل	مثال
مفهوم	بیان مفهوم	حمل اولی	آنچه مفهوم الف (انسان) است مفهوم ب (بشر) است
مصداق	بیان مصداق	حمل شایع	آنچه مصداق الف (زید) است مصداق ب (انسان) است
مفهوم	اتحاد مصداقی	حمل شایع	آنچه مفهوم الف (انسان) است مصداق ب (نوع) است.

ما می گوییم :

پنجم

توضیح حمل شایع «بالذات» :

«هر چه مصداق «الف» (زید) است، مصداق ذاتی «ب» (انسان) است» = زید انسان

توضیح حمل شایع «بالعرض» :

«هرچه مصداق «الف» (زید) است، مصداق عرضی «ب» (سفید) است» = زید ابیض

ما می گوییم :

ششم

نقش کلیدی «اراده انسان» در تعیین حمل اولی و حمل شایع!

مثال ← «انسان بشر است»

اگر : عقد الحمل و عقد الوضع ← مصداق ← حمل شایع

اگر : عقد الحمل و عقد الوضع ← مفهوم ← حمل اولی

ما می گوییم :

هفتم

یک شئ می تواند مصداق «ذاتی» یا «عرضی» **چندین شئ** باشد.

مصداق عرضی ← زید، سفید است/ زید جوان است/ زید قوی است/ ..

مصداق ذاتی ← زید انسان است/ زید حیوان است/ زید ناطق است/ ..

ما می گوییم :

هشتم

نوع حمل در قضیه «الانسان حیوان ناطق» = **حمل اولی**

چرا که می خواهیم بگوییم: «آنچه مفهوم انسان است، مفهوم حیوان ناطق است»

ان قلت :

مفهوم انسان و مفهوم حیوان ناطق با یکدیگر به اجمال و تفصیل مغایرت دارند !!

قلت :

مدعای حمل، اثبات آن است که این دو مفهوم علی رغم تغایر اجمال و تفصیل، یکی هستند

ما می گوییم :

نهم

صحیح نبودن تقسیم آیت الله فاضل :

قضایای حملیه اولیه، دو دسته اند:

الف) حکم به اتحاد مفهومی و ماهوی = الانسان بشر

ب) حکم به اتحاد ماهوی فقط (به همراه اختلاف مفهومی) = الانسان حیوان ناطق

ما می گوییم :

دهم

قضایای سالبه و انواع حمل

عقد الحمل و عقد الوضع	نوع حمل	مثال
آنچه مفهوم «الف» است، مفهوم «ب» نیست	حمل اولی سالبه	انسان سفید نیست
آنچه مفهوم «الف» است، مصداق «ب» نیست	حمل شایع سالبه	انسان جزئی نیست
آنچه مصداق «الف» است، مصداق «ب» نیست	حمل شایع سالبه	زید بقر نیست

ما می گوییم :

یازدهم

مرحوم امام و انواع حمل در قضایای سالبه

مرحوم فاضل :

ایشان تقسیم به اولی و شایع را در قضایای سالبه جاری نمی دانند

ما می گوییم :

ایشان می گویند در قضایای سالبه، سلب الحمل است نه حمل السلب

حقیقت و مجاز

حمل

موجبه

اولی ذاتی: (مفهوم) انسان حیوان ناطق است. (۱)

شایع صناعی

عقد الوضع **مفهوم** است: (مفهوم) انسان کلی است. (۲)

عقد الوضع **مصداق** است

بالذات: (مصداق) انسان حیوان است. (۳)

بالعرض: (مصداق) انسان ضاحک است. (۴)

سالبه

اولی ذاتی: (مفهوم) انسان شجر نیست (۵)

شایع صناعی

عقد الوضع **مفهوم** است: (مفهوم)

چند نکته :

نکته دوم (۱)

در کلمات اصولیون :

«صحت سلب» ← همان «عدم صحت حمل» دانسته شده

«صحت حمل» ← همان «عدم صحت سلب» دانسته شده

نتیجه کلام اصولیون :

یک علامت حقیقت داریم ← صحت حمل

یک علامت مجاز ← صحت سلب

چند نکته :

نکته دوم (۲)

در حالیکه : ۴ علامت داریم!

علامت های چهارگانه		
۱	صحت حمل	علامت حقیقت
۲	عدم صحت سلب	علامت حقیقت
۳	صحت سلب	علامت مجاز
۴	عدم صحت حمل	علامت مجاز

چند نکته :

نکته سوم

مرحوم میرزای رشتی ← بر طبق احتمالی که داده اند، منکر حمل اولی ذاتی شده اند

مرحوم اصفهانی ← آن را مطرح کرده و از آن پاسخ داده است

بررسی اقسام هشت گانه قضیه

قسم اول

حمل موجبه اولی ذاتی

کلام مرحوم آخوند

عدم صحت لفظ از یک معنی و صحت حمل بر معنی اگر به **حمل اولی** باشند، علامت آن است که لفظ در آن معنی، حقیقت است

ملاک در حمل اولی، **اتحاد مفهومی** است

قسم اول

حمل موجبه اولی ذاتی

اشکال مرحوم خویی

حمل ذاتی ← کاشف اتحاد معنی موضوع و معنی محمول

آنچه به عنوان لفظ واقع می شود از مقام حمل خارج است

پس در حمل انسان بر حیوان ناطق :

آنچه می فهمیم : اتحاد معنای انسان و معنای حیوان ناطق است

آنچه نمی فهمیم : لفظ مورد نظر در این معنی حقیقت است یا مجاز؟

قسم اول

حمل موجبه اولی ذاتی

کلام مرحوم اصفهانی

حمل بما هو حمل اگر اوّلی است ← اتحاد دو معنی در ذات و حقیقت

حمل بما هو حمل اگر شایع است ← اتحاد دو معنی را در وجود و مصداق

استعمال لفظ در این معنی، اعم از حقیقت و مجاز است!

صحت حمل زمانی علامت حقیقت است که یقین داشته باشیم قرینه ای در کار نیست

قسم اول

حمل موجبه اولی ذاتی

ما می گوییم

حمل بما هو حمل اگر اوّلی است ← اتحاد دو معنی در ذات و حقیقت

حمل بما هو حمل اگر شایع است ← اتحاد دو معنی را در وجود و مصداق

استعمال لفظ در این معنی، اعم از حقیقت و مجاز است!

صحت حمل زمانی علامت حقیقت است که یقین داشته باشیم قرینه ای در کار نیست